

РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ПОРАДИ ОСОБИ, ЯКА ШУКАЄ РОБОТУ

Загальні рекомендації

В сучасних умовах економічного розвитку України, вибір місця роботи людиною набуває все більшої актуальності. Така актуальність зумовлена тим, що трудова діяльність особистості є основним способом її існування. Одночасно актуальність проблеми підсилюється певним зниженням рівня соціальної захищеності особистості і зростанням її активності у трудовій діяльності, зокрема при виборі самої діяльності та конкретного місця роботи. Враховуючи це, людина повинна дотримуватись певних рекомендацій для ефективного пошуку роботи. Дані рекомендації з одного боку можуть стосуватись певних психологічних аспектів особистості, а також безпосередньо самої діяльності при пошуку роботи.

Серед загальних рекомендацій щодо пошуку роботи, пов'язаних із станом ринку праці, можна визначити такі:

1. Людині доцільно усвідомити, що пошук роботи та працевлаштування - складна і серйозна праця, що вимагає від шукача повної віддачі сил, володіння певними навичками і вміннями;

2. Успішний пошук роботи і працевлаштування, а далі і кар'єрне зростання неможливі без постійного навчання шукача. Отже, доцільно здійснювати самонавчання, підвищувати свій професійний рівень, відвідувати курси підвищення кваліфікації тощо;

3. Шукачу бажано володіти хоча б основами "комп'ютерної грамотності". Це обумовлено тим, що на перше місце серед основних навичок і умінь, необхідних сучасній людині аж до пенсійного віку (а іноді і потім), сьогодні висувається вміння працювати на персональному комп'ютері (ПК), у тому числі і в Інтернеті;

4. Враховуючи складні і нестабільні умови на ринку праці шукачу доцільно освоювати не одну, а кілька спеціальностей, одна з яких є основною, а інша (чи інші) - резервною (резервними).

Серед загальних рекомендацій, пов'язаних безпосередньо із пошуком роботи можна виділити такі:

- Пошук основних джерел інформації, пов'язаної з пропозиціями із працевлаштування, можна здійснювати, наприклад у ДСЗ, рекрутингово-кадрових агентствах, оголошеннях в газетах, на біржах праці і ярмарках;
- При терміновому пошуку хоч якої-небудь роботи можна спробувати обійти всі прилеглі торгові точки й організації;
- У деяких містах доцільно скористатися інформаційно-довідковою телефонною службою із працевлаштування (за її наявності);
- При пошуку проявляти активність та терплячість, оскільки невдачі можуть бути викликані тим, що людина не має досвіду пошуку роботи;
- Пошук роботи вимагає не тільки професійних знань, а й дотримання загальних правил поведінки, вміння ефективно використовувати конкретні ситуації, що виникають на цьому етапі;
- Людині необхідно враховувати, що наявність свідоцтва про освіту ще не означає автоматичного одержання місця роботи. Конкуренція при

влаштуванні на роботу досить висока й продовжує зростати, тому людині доцільно знати певні правила, які вже склалися на ринку праці.

Шукачу необхідно оволодівати методиками:

- знаходження джерел, які містять інформацію про наявні вакансії;
- правильного складання резюме, листа до роботодавця та оголошень про пошук роботи;
- спілкування з роботодавцем, зокрема по телефону, заповнюванням анкет та оформлення інших документів при влаштуванні на роботу;
- справляти гарне враження під час співбесіди з роботодавцем;
- уникнення помилок при пошуку.

Необхідно також зазначити, що при пошуку роботи та працевлаштуванні процес отримання нової спеціальності особистістю може багаторазово повторюватись протягом усього її життя. У результаті цього проблема працевлаштування може спричиняти безпосередньо не вибір роботи, а місця для навчання з метою опанування нової спеціальності. При цьому особливістю пошуку роботи є поділ методів, що використовуються при цьому на умовно "традиційні" а також ті, які пов'язані із широким використанням нових інформаційних технологій.

Основні поради шукачу

Перелік основних порад шукачу фактично доповнює зазначені вище загальні рекомендації. Дані поради здебільшого стосуються дій самої особистості, реалізації її потреб та можливостей. Отже, шукачу доцільно:

- ✓ Переглянути класифікатор професій, якщо попередньо зібраної інформації недостатньо для прийняття рішення про вибір професії;
- ✓ Ознайомитися із офіційними даними управління статистики за місцем проживання (наприклад, на офіційному сайті) про потреби ринку праці. Також можна ознайомитися із аналітичними статтями у відповідних періодичних виданнях;
- ✓ Вирішити, скільки грошей можна витратити на пошук прийнятної роботи і чи потрібно це робити (взагалі пошук роботи може бути пов'язаний із витратами);
- ✓ Максимально точно визначитися із:
 - сферою діяльності; при цьому бажано, щоб робота була цікавою;
 - вакансію, яку бажано обіймати;
 - назвою посади;
 - набором вимог та ступенем відповідальності;
 - очікуваним фінансовим доходом; якщо дохід буде нижче
 - установленого шукачем рівня, то робота швидко втратить зміст;
 - очікуваними перспективами посади;
- ✓ типом і розміром компанії;
- ✓ районом міста, де хотілось би працювати;
- ✓ реальними своїми можливостями;
- ✓ Продумати список людей, які б змогли посприяти у працевлаштуванні. Також необхідно вчасно повідомити їм своє прохання

- про допомогу та чітко сформулювати, що саме потрібно;
- ✓ Визначити місце розташування офісу, маршрут транспорту, що веде до роботи, інтенсивність руху, час, який витрачається на дорогу;
- ✓ Підготувати свою стратегію пошуку роботи, зокрема на основі описаного вище;
- ✓ Скласти резюме на кожну посаду, за якою є бажання (можливість) працювати та домовитися про зустріч із роботодавцем;
- ✓ 9. Додатково розмістити резюме на відповідних сайтах;
- ✓ Готуватися до відповідей на питання співбесіди, уникаючи зайвих запинок і пауз. Приготувати короткі і конкретні приклади, що свідчать про те, що у пошукача є необхідні для даної вакансії навички і якості;
- ✓ При зручному випадку розповісти на співбесіді про свої знання, що стосуються діяльності фірми;
- ✓ Роботу необхідно шукати інтенсивно, витрачаючи орієнтовно від п'яти і більше годин кожного дня;
- ✓ 13. Треба вчитися знімати нервову напругу і відпочивати. У разі виникнення проблем психологічного характеру звернутися до консультантів ДСЗ чи до лікаря.

Безробітним, які довгий час за певних причин не працювали, доцільно дотримуватися додаткових рекомендацій:

- переглянути своє резюме з погляду нових запитів ринку праці;
- визначити додаткові вакансії;
- звернутися до професійної допомоги;
- підготуватися до відповіді, чому так довго не було роботи;
- знизити запити;
- погодитися на тимчасову чи роботу на неповний робочий день для відновлення кваліфікації.

При цьому перед безробітними, відповідно до рекомендацій, може стояти питання відновлення чи підвищення кваліфікації. Таке працевлаштування більшість людей розглядає як тимчасове, головна мета якого перебороти декваліфікацію. При цьому робота має дійсно ліквідувати декваліфікацію, хоча оплата праці при цьому може бути низькою. Проробивши кілька місяців, доцільно знову починати пошук, але тепер уже без врахування тривалої паузи у своєму стажі, тому що вона вже "закрита" тимчасовим працевлаштуванням.

Поради людям, що виїжджають за кордон

При працевлаштуванні за кордоном людина повинна враховувати велику кількість додаткових факторів та обставин порівняно із вибором роботи на батьківщині. При цьому треба бути обережним, особливо через можливі шахрайства посередників, кадрових агентств тощо. На першому етапі тому, хто шукає роботу, доцільно дотримуватись таких порад та рекомендацій:

1. Переконатися, що фірма, яка пропонує роботу, має ліцензію на працевлаштування українських громадян за кордоном, видану Міністерством соціальної політики України;
2. Вимагати оформлення спеціальної робочої візи, тому що туристична та

гостьова не дають права на роботу;

3. Підписання контракту з посередником про надання послуг у працевлаштуванні за кордоном є обов'язковою умовою працевлаштування. Контракт підписується у двох примірниках для кожної із сторін;

4. Перевірити, чи міститься у контракті повна інформація про умови роботи (термін дії контракту, тривалість робочого дня, робота у святкові та вихідні дні, оплата праці, умови проживання, медичне страхування, повне ім'я та адреса роботодавця, умови розірвання контракту), написана зрозумілою мовою. При цьому у контракті не повинно бути фраз «та інші види робіт», «усі роботи на вимогу роботодавця» тощо;

5. Зареєструватися у посольстві України в державі, де є можливість працювати одразу після прибуття. Інформація про перебування шукача роботи допоможе дипломатичним представникам України захистити його інтереси в разі необхідності;

6. Згідно з чинним законодавством України заборонена оплата послуг посередника (у будь-якій формі) до фактичного працевлаштування громадянина в іноземного роботодавця.

На другому етапі безпосередньо перед поїздкою потрібно дотримуватись таких рекомендацій:

1. Нікому ні за яких обставин не довіряти власний паспорт. Документи, що засвідчують особу шукача роботи, завжди повинні знаходитись тільки у нього;

2. Залишити вдома, своїм друзям чи близьким детальну інформацію про перебування за кордоном з місцем перебування та контактними телефонами, а також копію свого закордонного паспорту і контракту. Також доцільно залишити фото та адреси іноземних друзів, колег, роботодавців тощо;

3. Якщо шукач роботи планує взяти шлюб з іноземним громадянином (громадянкою), то необхідно скористатися порадами юриста чи фахівців посольств країни, в якій він планує жити, стосовно власних прав та прав майбутніх дітей, народжених за кордоном та в Україні. При цьому треба пам'ятати, що фіктивний шлюб - порушення закону. Це може стати причиною ув'язнення або депортації (видворення з країни);

4. З'ясувати номери телефонів українських посольств та консульських представництв у країні, до якої виїжджає шукач роботи, або у сусідній державі. Якщо людина опинилась у скрутній ситуації, залишилася без паспорта або їй хтось загрожує, то треба звертатися до представників посольств своєї країни;

5. У разі необхідності треба скористатися послугами неурядових організацій та служб, котрі активно працюють у зарубіжних країнах, надаючи допомогу особам, які опинились у скрутному становищі. Термін перебування на території іноземної держави зазначений у візі людини. Порушення візового режиму унеможливорює наступний виїзд за кордон;

5. Бажано мати хоча б елементарні знання іноземної мови тої країни, де шукач роботи має працювати, це значно полегшить його перебування за кордоном.

Зниження ризику працевлаштування

Для зниження ризику при працевлаштуванні також варто дотримуватися таких рекомендацій:

1. Обережно ставитися до послуг різного роду посередників. Немає ніяких гарантій, що їх участь прискорить чи поліпшить процедуру пошуку; Обережно ставитися до оголошень типу. "Терміново! серйозна перспективна робота! стабільний заробіток ...";

2. Знати особливості укладання трудових договорів. При цьому дуже важливо перед оформленням на роботу укласти трудовий договір. Багато шукачів роботи можуть не знати, що навіть на час випробувального терміну підприємство зобов'язане укладати трудовий договір, де як мінімум повинний бути обговорений графік роботи, посадові обов'язки і зарплата. Інакше людина ризикує пропрацювати місяць (а то і більше) безкоштовно, чи виконувати замість, наприклад, секретарських обов'язків, ще й обов'язки прибиральниці, кур'єра і т.п.

Шахрайства серед роботодавців

На теперішній час можна виділити проблему шахрайства серед роботодавців. Способів, якими вони ошукують шукача роботи, існує дуже багато. Наприклад, один з найпоширеніших - вимога грошей. Так, майбутній роботодавець просить деяку суму грошей, що зобов'язується повернути з першою зарплатою або просто у знак прийому на роботу. Взагалі причини, через які просять гроші, можуть бути всілякими - від оформлення документів про працевлаштування до покриття транспортних витрат на доставку шукача роботи до місця роботи. Можливо також, що у такому випадку шукач роботи потрапив до піраміди мережевого маркетингу. При цьому роботодавець не має ніякого права просити гроші в обмін на надання роботи. В такій ситуації краще одразу шукати інше місце для працевлаштування. Також одним з найпоширеніших способів ошукування шукачів роботи - неоплачуваний випробувальний період. Наприклад, людину беруть на роботу з випробувальним терміном у два місяці. Вона при цьому не оформляє договору про працевлаштування, також не обговорює конкретних умов щодо самої роботи. Людина хоче все це зробити, але роботодавець або «зайнятий», або обіцяє все оформити, тільки пізніше. Так проходять два місяці, після яких їй говорять, що вона не підходить. А на вимогу виплатити зарплату хоча б за відпрацьований час, роботодавець говорить: «Яку зарплату? Ви були на випробувальному терміні, він у нас не оплачується». Оскільки ніяких угод з підприємством не укладено, то, природно, у людини немає можливості одержати чесно зароблені гроші. У підсумку виходить, що вона кілька місяців зовсім безкоштовно пропрацювала. Для уникнення такої ситуації на співбесіді потрібно обговорити всі деталі майбутньої роботи - від заробітної плати і строку випробувального терміну до обов'язків. Безробітний/-на має чітко знати, що йому/їй пропонують. І, якщо пропонують занадто багато, це привід насторожитися - можливо, це шахрайство.

Загалом, шукачам роботи не варто сподіватися на чесність усіх роботодавців. Усна домовленість перед законом не має сили, у той час як відповідна письмова - має. До того ж, серйозні роботодавці самі радять підписати договір і тим убезпечити насамперед себе. Перед тим як підписувати яку-небудь угоду, необхідно ретельно вивчити її, щоб не мати в майбутньому неприємностей.